

זבל מואמינים

א וועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן דורך בני אמונים

פרשת בא תשפ"ה שנה י | גליון מס' 567

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פתחו שערים

די ווארט פונעם גרינדער און נשיא פון 'בני אמונים'

— יהודי של אמן —

וויכטיג צו באטאנען די אויסטערלישע השפעה וואס א חיזוק אין דער 'אמן' האט אויף דער דאווענען פון א איד. מערערע מאל האב איך פערזענליך צוגעזען ווי אזוי אידן וועלכע האבן זיך פארגענומען צו זיין בעסער אין דער 'אמן' האבן שפעטער געטוישט זייער לעבן מקצה אל הקצה אדאנק דער ענטפערן 'אמן'.

איך וויל דא ציטירן א בריוו וואס איז אריינגעקומען אין די מערכת פון בני אמונים, דער בריוו איז איינס פון צענדליגע און עס רעדט פאר זיך אליין.

דער איד שרייבט ווי פאלגענד:

"ליידער בין איך נישט געווען קיין גרויסער דאווענער. מיינע תפילות זענען געווען טרוקן, אן קיין חיות. דער באקאנטער אויסדרוק 'כגוף בלי נשמה' האט גוט אראפגעגעבן מיינע תפילות. עס איז נישט געווען קיין סיבה אז מייך גאנצער לעבן זאל זיין אזוי און אז אין די אכציגער יארן זאל איך ממשיך זיין צו דאווענען. אבער אלעס האט זיך געטוישט ווען איך האב באשלאסן איין טאג צו צוגיין צו א איד וואס איז געשטאנען נעבן מיר אין שול און אים געפרעגט צי ער וויל ווערן מייך חברותא אויף די ברכת השחר. דער איד האט מסכים געווען. איך האב גלייך אנגעהויבן מאכן ברכות פאר אים. ער האט גענטפערט אמן, די גאנצע זאך האט געדויערט געציילטע מינוטן אבער איך האב געשפירט ביי מיר אז מייך לעבן האט זיך געטוישט, די קליינע ווארט וואס האט בסך הכל דריי אותיות האט אויפגעפלאמט ביי מיר א קליינער פלאם וועלכער איז שפעטער געווארן א גרויסער פייער."

"איך וועל ענק נישט באלמוטשענען מיט'ן שילדערן אלע קליינע פרטים פון מייך לעבנסטויש, איך וועל ליבערשט צוגיין צו די ענדע, אז אין א קורצע צייט האט זיך מייך לעבן געטוישט, מיינע תפילות זענען געווארן איין שטיק חיות, מייך לעבן איז געווארן דערהויבענער און עס איז נישט געבליבן שטיין ביים דאווענען. עס האט ממשיך געווען צו נאך זאכן."

דער בריוו פון דער איד וואס שטעלט זיך אהער אלץ הרב א' ענדיגט זיך מיט א זאץ: "איך בין געווארן נשתנה צו אן אנדערע מענטש אין זכות פון 'אמן'."

די בריוו שילדערט די געשיכטע פון איין איד אבער עס איז א רוף פאר אונז אלע איבער די כח פון אן אמן. עס רופט אויס איבער איר כח און פון דא זאל ארויסגיין די קריאה צו איבעראל, אויב איר האט נאכנישט א חברותא אויף די ברכת השחר - שאפט איך איינער היינט און איר וועט זוכה זיין צו זיין אן אמן איד.

מיט א קריאה פון 'היום נכבד לבני אמונים'
שבת שלום

אמאניסטן

אין די פרשה פון בא לערנט מען איינס פון די יסודות פון כלל ישראל - די גאולה פון גלות מצרים.

מיר ווייסן אויך אז די גאולה פון מצרים איז געווען בזכות פון די שטארקע אמונה וואס כלל ישראל האט געהאט אז הקב"ה וועט זיי אויסלייזן (ילקוט שמעוני הושע רמז ק"ט). אויך די מצוה וואס די תורה האט געגעבן לזכר די ניסים אז מען זאל יאר יערליך אין די זעלבע צייט מקריב זיין א קרבן פסח איז מיט דער זעלבער ציל איינצוארצלען די אמונה אין כלל ישראל און אין די הנהגה פון שמות יתברך איבער די וועלט. (ראה רמב"ן שמות י"ג ב).

די יציאה פון מצרים איז נישט נאר געווען א גשמיות'דיגע יציאה, עס איז אויך געווען א רוחניות'דיגע געשעעניש, כלל ישראל איז ארויס פון די מ"ט שערי טומאה צו די קדושה, ביי די מעשה היציאה איז זי באשטימט געווארן אלץ דער עם סגולה און זוכה געווען מקבל צו זיין די תורה.

דער געדאנק אז דורך די אמונה ווערט מען אויסגעלייזט פון א גשמיות'דיגער גלות און אויך א רוחניות'דיגער איז נאך קיים ביז צום היינטיגן טאג. אויך היינט, ווען א איד וויל ארויסגיין פון זיין גלות, איז דער וועג ארויסצוגיין פון איר דורך וואס מען בוט אויף אין זיך די אמונה אין השי"ת.

איינס פון די יסודות האמונה ביים כלל ישראל וועלכע באגלייט איר שוין פון יענער טאג איז דער 'אמן'. דורכ'ן מכבד זיין דער אמן און זיך האלטן צו איר שטארקט מען די אמונה אין זיך, דאגעגן אז מען איז מזלזל אין דער אמן איז עס חלילה א זילזול אין די אמונה.

דער אלטער פון סאלאבאדקער רבי נתן צבי פינקל זצ"ל האט ביי זיינע שמועסן באטאנט די נקודה. פאר די צוהערער האט ער געשטעלט די שאלה פארוואס זענען די חכמים געווען אזוי הארב ווען עס איז געקומען צו רעדן וועגן איינער וואס ענטפערט נישט אמן און געגעבן צו פארשטיין אז די נקודה איז אמונה, דער אמן מיט די אמונה גייט אינאיינעם. א פגם אין דער 'אמן' איז א פגם אין די 'אמונה'. (שיחות הסבא מסלבודקה ח"א עמ' רמה).

מיט דעם דערהער פארשטייט מען זייער גוט פארוואס די תורה"ק איז מרמז אין די וואכענדיגע פרשה דער 'אמן'. די פרשה הייסט 'בא' און דער ווארט 'בא' איז ראשי תיבות פון די צוויי ווערטער 'ברכה ואמן'.

נאך א ראשי תיבות אין די פרשה וואס איז געבינדן און איז שייך צו די נושא פון 'אמן' איז אז 'בא' איז ראשי תיבות 'בני אמונים' און מיט די כינוי פון בני אמונים ווערן באטיטולט די אידן וועלכע האלטן טייער אן אמן ווי דער פסוק זאגט "גוי צדיק שומר אמונים".

אז מען רעדט איבער די כח פון אן אמן און אז זי איז בכח מעורר צו זיין א גאולה פאר א איד ברוחניות ובגשמיות איז

דאס איז געווען פאר מיר א סימן מן השמים, איך האב עס אנגענומען און פון דאן בין איך זיך מוסר נפש און כ"ג ארום אין די שולן און איך רעד ארום איבער די נושא און איך בין מעורר אידן אז אויך זיי זאלן זוכה זיין צו די גרויסע שפע וואס ווערט נשפע מן השמים. שירו למלך' עמוד 131

איבער אן ענליכע געשיכטע וועלכע האט זיך אפגעשפילט אין אונזערע צייטן דערציילט דער גאון רבי מנחם מנדל לובין שליט"א דער ממלא מקום פון זיין גרויסער שווער הגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל אלץ רב און מרא דאתרא פון די 'רמת אהרן' געגענט און אלץ דער הכולל 'חזון איש' אין בני ברק.

פאר לאנגע יארן האב איך זוכה געווען צו לערנען בחברותא מיט א דערהויבענער איד מיט'ן נאמען רבי משה הורוביץ זצ"ל. אין יאר תשנ"ח, צוויי טעג פאר די יום טוב שבועות האט הרב האראוויץ געכאפט א שווערע הארץ אטאקע און שבועות ביינאכט איז ער נסתלק געווארן לגני מרומים.

יענער יאר, שבת קודש ביינאכט פרשת כי תצא, האב איך זיך גע'חלומ'ט ווי הרב לובין קומט מיר אין חלום. ער איז געשטאנען פאר מיר אנגעטון מיט זיינע בגדי שבת, מיט די שטריימל, איך האב אים געפרעגט, זאג מיר, אויף וועלכע זאך איז מען שטארק מקפיד אין בית דין של מעלה?"

האט ער מיר גענטפערט: "אז מען איז מדקדק אויף עניית אמן כהלכה".

הרב לובין דערציילט אז נאך ווען די חלום האט זיך געענדיגט האט ער געהאט די הרגשה אז עס איז געווען אן אמת'ער חלום. דערביי האט ער באטאט אז אין די מקורות ווערט געברענגט אז ווען איינער באווייזט זיך פאר א צווייטן אנגעטון מיט בגדי שבת איז דער חלום אן אמת'ער חלום.

שפעטער האט ער דערציילט די מעשה פאר הגר"ח קניבסקי זצ"ל האט ער באשטעטיגט אז עס איז געווען א חלום אמת.

איבער דער חלום האב איך זוכה געווען צו הערן פון די רעביצין קניבסקי ע"ה מיט פופצן יאר צוריק. זי איז דאן געווען א חודש פאר איר פטירה. זי האט דאן דערציילט אז פון דער חלום האט הגר"ח אנגעהויבן מקפיד זיין צו זאגן די ברכת השחר פאר איר, אז זי זאל קענען ענטפערן אמן נאך איר. ער פלעגט מאכן די ברכה און זי פלעגט ענטפערן אמן און שפעטער האט זי געזאגט די ברכות און איר מאן האט גענטפערט אמן אויף איר.

די חלום איז אויך אנגעקומען צו הגאון רבי אהרן לייב שטיינמאן זצ"ל און אויך ער האט זיך אנגעהויבן פירן אזוי ביי די נץ מנין וואס איז געווען ביי אים אין שטוב זאגנדיג די ברכות פאר איינעם און הערנדיג פון איינעם. די חלום איז געווען א וואונדערליכער חלום, צוליב איר האבן צוויי גדולי תורה אנגעהויבן מאכן ברכות השחר בחברותא.

מעורר געווען די אידן איבער די חשיבות פון ענטפערן 'אמן' מיט א קול, מיט א כוונה.

קיים זאך אין דער וועלט האט אים נישט אפגעהאלטן פון אויספירן זיין טעגליכער מנהג, אויך נישט די שנייען, די רעגענס, די בלאטעס, אלעמאל האט מען געקענט זען רבי שמעון זיין ארומגיין אין די שולן און מעורר זיין אידן אויף די חשיבות פון אן אמן.

אין א טאג האט מען אנגעפרעגט רבי שמעון איבער דער באדייט פון זיין מנהג, ערשט האט ער נישט געוואלט ענטפערן אבער שפעטער האט ער מסכים געווען צו דערציילן.

"מיין מעשה האט זיך אנגעהויבן אין טאג ווען דער בית דין שטיבל איז געווען פארשפארט. אין יענעם טאג בין איך געזעסן אין שטוב און געלערנט ווען פלוצלונג בין איך איינגעשלאפן אויף די גמרא.

איך שלאף זיך אזוי, ווען פלוצלונג זעה איך פאר מיר שטיין א געשטאלט אנגעטון אין ווייסע קליידער און זיך דערנענטערט צו מיר און פרעגט מיר, פארוואס ביסטו נישט געווארענט אין מיינע ווערטער?"

א פחד איז מיר באפאלן, איך בין נישט געווען מסוגל ארויסצוזאגן א ווארט פון מיין מויל, איך האב אים געפרעגט ווער ביסטו? מיט וואס קען איך דיר העלפן? דער איד האט גענטפערט מיינע שאלות, אנשטאט דעם האט ער ווייטער געזאגט אז ער וויל אז פון היינט און ווייטער זאל איך ארומגיין אין די שולן און מעורר זיין אידן אז מען זאל זיין געווארענט אין ענטפערן אמן.

דער איד האט אויסגעפירט אז בשכר זה וועל איך זוכה זיין אויף יענע וועלט צו די ווערטער פון ריש לקיש אז 'כל העונה אמן בכל כוחו פותחים לו שערי גן עדן' (שבת קיט ב) אבער אויסערדעם וועל איך ניצול ווערן אויף די וועלט פון אלע שלעכטע גזירות און זוכה זיין צו ברכת שמים בכל מעשי ידי אויף די וועלט.

ווען דער געשטאלט האט געענדיגט זיינע ווערטער איז ער פארשווינדן געווארן. איך האב זיך געגעבן א וועק אויף ווען מייין גאנצער קערפער ציטערט פון די שרעקעדיגע חלום וואס איך האב זיך יעצט גע'חלומ'ט, איך בין געווען מרוגש פון איר, אבער איך בין געווען מסופק צי עס אן אמת'ע חלום אדער איז עס גאר בלויז א פאנטאזיע.

נישט וויסנדיג וואס צו באשלוסן האב איך געדאווענט פאר הקב"ה ער זאל מיר ליכטיג מאכן אין די אויגן צי עס איז אמת צי נישט, ער זאל מיר געבן א סימן.

במשך די זמן וואס איך האב אזוי מתפלל געווען איז מייין פינגער געבליבן ליגן אויף די גמרא. ווען איך האב געענדיגט מיין תפילה האב איך א קוק געגעבן אויף די גמרא, צו מייין וואונדער איז מייין פינגער געלעגן אויף געמישט אויף די ווערטער פון ריש לקיש: 'כל העונה אמן בכל כוחו פותחים לו שערי גן עדן'.

אט די וואונדערליכע געשיכטע האט דער סלאנימער רבי דער בעל ברכת אברהם אמאל דערציילט רעדנדיג איבער די גרויסקייט פון אמן:

א גרויסער און א הייליגער מאן איז געווען דער צדיק רבי שמעון זיין. א געוואלדיגער שקדן און א מתמיד איז ער געווען. זיין שם

ווען דער געשטאלט האט געענדיגט זיינע ווערטער איז ער פארשווינדן געווארן. איך האב זיך געגעבן א וועק אויף ווען מייין גאנצער קערפער ציטערט פון די שרעקעדיגע חלום וואס איך האב זיך יעצט גע'חלומ'ט, איך בין געווען מרוגש פון איר, אבער איך בין געווען מסופק צי עס אן אמת'ע חלום אדער איז עס גאר בלויז א פאנטאזיע.

הרב משה הורוביץ זצ"ל

טוב איז ארויס אין די גאנצע שטאט ווילנע און אלע האבן אים אפגעגעבן גרויס כבוד, מען האט אויסטערליש שטארק געשעצט און ארויפגעקוקט, וויסנדיג אז ער איז א זעלטענער פערזענליכקייט אין די שטאט.

טראץ זיין אויסטערלישער התמדה און פארנומענקייט מיט זיין דיינות פאסטן האט ער געהאט א מנהג אז טאג טעגליך פלעגט ער ארומגיין אין די שטאטישע שולן און

די תפילה פון די מנהיגי ישראל

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן בְּאָרְצוֹ מִצְרַיִם לֵאמֹר: הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים רֵאשׁוֹן הוּא לְכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה" (יב א-ב)
 האט גע'דרשנט' רבי משה לייב ליטש ראזענבוים פון פרעשבורג:

אין די וואכענדיגע סדרה לערנען מיר וועגן די מצוה פון ראש החודש. די תוה"ק זאגט אונז "החדש הזה לכם" און לערנט אונז אויס ווי אזוי מען דארף זען דעם חודש. עס קען זיין בדרך רמז אז אין דער פסוק "החודש הזה" ליגט א רמז איבער די בליק וואס מנהיגי ישראל דארפן האבן אויפ'ן כלל ישראל, אז די חודש זאל זיין "לכם", פאר ענק די מנהיגי האומה - "ראש חדשים" - א ביישפיל ווי אזוי מען זאל זיך פירן אלע ימים טובים.

דער ביישפיל וואס מען נעמט ארויס פון די חודש איז ווי אזוי מען זאל זיך פירן ווען עס געשעט ליידער אז כלל ישראל איז נכשל געווארן מיט א חטא. אין אזא צייט קען עס אויסזען ווי כלל ישראל איז ליידער פארפאלן און די מנהיגי ישראל קענען נאך טראכטן אזוי אז מיט כלל ישראל קען מען שוין גארנישט מאכן.

אז מען זאל נישט טראכטן אזוי ווייזט אן די תוה"ק די ביישפיל פון וואס עס האט פאסירט די חודש און דאס איז די גאולה וואס כלל ישראל האט זוכה געווען אין די חודש. ווען מען איז זיך מתבונן אין די יציאה זעט מען אז טראץ וואס כלל ישראל איז געווען שקוע אין מ"ט שערי טומאה דאך האט הקב"ה זיי ארויסגענומען פון מצרים און דאס דינט אלץ א וועגווייזער פאר יעדער זאך אז אזויווי מען האט געקענט ארויסגיין פון די טומאת מצרים קען מען ארויסגיין פון

יעדער סארט טומאה אין די וועלט.

אז מען איז מדייק אין דער פסוק זעט מען קלאר ווי משה רבינו האט זיך גענוצט מיט די געדאנק. נאך די חטאים וואס כלל ישראל איז באגאנען האט ער געזאגט פאר הקב"ה (שמות לב יא): **"לָמָּה ה' יָחַרָה אַפְּסָךְ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"**. אויך דא האט ער מליץ טוב געווען אויפ'ן כלל ישראל זאגנדיג אז אויב דו האסט זיי ארויסגענומען פון מצרים ווען זיי זענען געווען שקוע אין מ"ט שערי טומאה נעם זיי יעצט אויך ארויס.

אמרות ה' ויקרא ד ג

דאנקען הקב"ה אויך באהאלטענע ניסים

"וַיֹּאמְרֶתֶם זְכַר פֶּסַח הוּא לָהּ אֲשֶׁר פָּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹת אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בְּתֵינָם הִצִּיל וַיְקַד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ" (יב כז)
 רש"י איז מפרש אז די בני ישראל האבן זיך געבוקט פאר הקב"ה אויף די בשורת הגאולה און אויך אז זיי וועלן אנקומען קיין ארץ ישראל און אויף די בשורה אז זיי וועלן האבן קינדער.

האט רבי חיים דוב אלטאווסקי מראשי ישיבת 'תורה אור' געגעבן צו פארשטיין די רש"י:

מטבע האדם איז אז ער שעצט נישט די באהאלטענע ניסים וואס געשעט מיט אים יעדן טאג בשגחה פרטית. צומאל שטייגן די ניסים נאך איבער די גרויסע ניסים וואס ער אנערקענט זיי אבער דער מענטשליכער נאטור איז גורם אז ער זאל עס פארגעסן אבער ביי יציאת מצרים האט הקב"ה געמאכט מיט'ן כלל ישראל ניסים גלויים. ווען כלל ישראל האט געזען די ניסים גלויים

האבן זיי אנגעהויבן דאנקען הקב"ה אויף די טעגליכע ניסים ווי אז זיי האבן געהאט קינדער און אז די קינדער וואקסן אויף.

דאס איז פשט אין די ווערטער פון רש"י וואו עס קומט אריין צו דאנקען אויף די איבריגע ניסים וואס זיי האבן געזאגט.

א שיינער געשעעניש וואס געט ארויס דער געדאנק פלעגט דערציילן דער משגיח רבי זיידל עפשטיין פון די יארן וואס ער האט געלערנט אין די מידער ישיבה:

אין יענע יארן האט זיך אמאל געמאכט אז א בחור האט געליטן פון א שווערע מאגן קרענק. עס צו לעזן האט זיך אויסגעפעלט אז דער בחור זאל אריבערגיין א שווערע אפעראציע אין די שטאט ווארשע. איבריג צו זאגן אז די אפעראציע האט ארויסגערופן זארג אין די ישיבה. די בחורים האבן אנגעהויבן דאווענען און בעטן הקב"ה פאר די ישועה. א שטיק צייט שפעטער איז אנגעקומען א טעלעגראם פון ווארשע, אין די טעלעגראם איז געשטאנען צוויי ווערטער 'די אפעראציע האט מצליח געווען'.

ווי נאר די בשורה איז אנגעקומען אין די ישיבה איז געווארן א שמחה. ווען דער משגיח האט געזען די שמחה האט ער זיך אנגערופן אז אויב מען וואלט זיך מער מתבונן געווען וואלט מען געזען אז די זעלבע נס געשעט יעדער מאל ווען א מענטש גייט ארויס אין בית הכסא און יעדע ברכת "אשר יצר" וואס מען זאגט יעדן טאג וואלט געזאגט געווארן מיט די זעלבע מאס התלהבות ווי די שמחה וואס האט אויסגעבראכן ווען די טעלעגראם איז געקומען צוגיין.

חידושי בתרא' מקרא עמ' יד [נדפס בסוף חידושי בתרא' ברכות]; קובץ 'בית הלל' כ' עמ' קטז

טייערער איד!

נעם זיך פאר און הייב אן מקפיד זיין אז אלע דיינע ברכות זאלן זיין מיט אן אמן - אזוי ביסטו זיכער אז דיינע ברכות זענען גע'חתמ'ט ווערן מיט א "שבעת המלך". אין דעם זכות וועלן דיינע ברכות האבן א קיום.

זיך אנצושליסן און ווערן א טייל פון די מזכי הרבים וואס קומען פרי אין שול און זאגן 'אמן' גיי אריין אין דער 'נדרים פלוס' פראגראם און פול דארט אויס אן אפליקאציע מיט דיינע דעטאלן און מיר וועלן זיך פארבינדן מיט דיר און דיר שיקן אלע נויטיגע מאטריאלן וואס עס פעלט זיך אויס צוקענען אויספירן וואס איר דארפט.

"וידעתם כי אני ה'?"

"דער 'אמן' איז ווי א חותם וואס באשטעטיגט דער ענין, עס איז צו גלייבן אמונה שלמה, אמונת אומן, אז עס איז אמת דער זאך אז ברוך הוא ברוך שמו וברוך טעמו און אז מיט אים איז דער מקור חיים וברכות שמים, ונחתום בטבעת המלך..."

(רבי יעקב עמדין זצ"ל בספרו 'סולם בית אלה' המודפס בראש סידור 'בית יעקב')

ברכות השחר כהלכה

בקול בכונה בתברותא

אל"ף - "אפל".

'אמן' ראטעוועט דער מענטש פון די פינסטערע גיהנם

"וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים" (י כב)

אין פרשת וילך [רפא א] איז דא א מוראדיגע זעה"ק איבער ווער עס איז מזלזל אין עניית אמן. דער זעה"ק רעדט דארט ארום פון די מדור התחתית אין די גיהנם. ער משל"ט אויס איר פינסטערניש און באציט זיך אויף די ווערטער פון שלמה המלך אין משלי (טו יא): "שאלו ואבדון נגד ה'" און זאגט אז אהין פירט מען די וואס זענען מזלזל אין אמן.

פאלגענד איז לשון קדשו: "להיה אחר נחתין להנהו גברי דמבזי לאתבא אמן, ועל אמן סגיאין דאתאבידו מניה, דלא חשיב להו... " [אויף אידיש: צו יענער ארט (דער אונטערשטער מדור פון גיהנם וועלכע הייסט 'שאלו ואבדון') נעמט מען אראפ די מענטשן וואס פארשעמען דער אמן. דארט איז מען זיי דן אויף לאנגע יארן און מען איז זיי מעניש אויף די אמנים וועלכע זענען פארלוירן געגאנגען די אלע יארן, ווייל זיי האבן מזלזל געווען אין איר. (זעה מער וועגן דעם אין רבנו בחיי שמות יד א)].

רבי חיים וויטאל לייגט צו דערצו: די ערשטע אות פון 'אמן' איז אל"ף. אז מען נעמט דעם אל"ף און מען דריידט עס אויס ווערט פון

עס ווייזט אויף א פינסטערניש וואס איז דאפעלט אזוי שטארק ווי די פינסטערניש וואס איז געווען אין מצרים (ראה רש"י כאן). דאס קומט צו לערנען אז ווער עס איז מזלזל אין אמן איז עתיד צו ווערן גע'משפט אין דער זיבעטער מדור פון גיהנם פון וואו עס איז נמשך די חושך פון מצרים. ('פרי עץ חיים' שער כוונת אמן ג).

דער געדאנק האט דער אמרי נועם האדמו"ר רבי מאיר מדז"יקוב אויסגעטייטשט דער פסוק אין די וואכענדיגע פרשה וואס עס שטייט ביי די מכה פון חושך (יא ח). עס שטייט ביי איר: "צא אֶתְּהָ וְכָל הָעָם... דער ווארט "צא" באטרעפט כמנין 'אמן'. עס איז א רמז אז ווער עס איז מקפיד אויף אמן ווערט ניצול פון די חושך ואפילה וועלכע עס קומט זיך פאר ווער עס איז מזלזל אין די אמן. ('אמרי נועם').

מען קען דא צולייגן די ווערטער פון דער מקובל רבי מאיר שווארץ מפאדעהייץ וועלכע האט מעתיק געווען די ווערטער פון די זעה"ק אין זיין צוואה און צוגעשריבן עטליכע שארפע ווערטער און מיר ציטירן עס דא: "בניי היקרים, תאמינו, בעת שראיתי זאת בזוהר הקדוש כאן ועוד בזוהר-חדש, תסמר שערות ראשי, או לי ואוי לפשעי, כמה פעמים אתאבידו ממני כמה אמנים. על כן למען השם! למען השם! מאד מאד תזהרו לשמוע כל ברכה מן המברך כדי לידע על מה לאתבא אמן כראוי (הנהגות צדיקים" ח"ה עמ' תמה).

שערי גן עדן

אמן און ברכות אין די וועג פונעם בעל הילולא

חז"ל זאגן אונז "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

די קדמונים פרעגן שוין וואס איז פשט פון דעם? לכאורה איז דער 'מברך' דער וואס מאכט די גאנצע זאך און דער וואס ענטפערט 'אמן' איז זיך נאר מצטרף צו אים.

פארוואס זאל דער 'עונה' זיין גרעסער פון דער 'מברך'?

צוויי שטארקע מהלכים זאגט אויף דעם דער שפת אמת:

א. די ברכה ווערט געמאכט לויט די השגה פון דער מענטש. אז דער איד איז א גרויסער בעל השגה מאכט ער אן ערליכע ברכה, אויב ער איז א קלענערע מאכט ער מיט ווייניגער השגה. דאגעגן דער 'אמן' האט נישט קיין שייכות מיט די השגה, עס איז מלשון 'אמונה' און ווען א זאך ווערט געמאכט מתוך אמונה פשוטה האט עס נישט קיין גרעניץ און עס איז אסאך שטערקער און העכער ווי די מענטשליכע השגה און וועגן דעם איז דער 'עונה' גרעסער פון דער 'מברך'. (כי תבא תרמ"א, ע"פ 'ברכת אליהו' עמ' קכו).

ב. אויף די וועלט קען מען נישט טון א מעשי המצוה בשלימות. די איינציגסטע זאך וואס קען זיין בשלימות איז דער רצון און די תשוקה צו טון א מצוה, ביז ווען עס קומט לידי מעשה. דער וואס מאכט א ברכה איז געגליכענט צו דער וואס טוט די מעשה און וועגן דעם קען עס נישט זיין בשלימות אבער דער וואס ענטפערט 'אמן' איז ווי דער וואס געבט ארויס זיין רצון און די רצון קען יא זיין בשלימות. וועגן דעם איז דער 'אמן' גרעסער פון די ברכה. (כי תבא תרל"ח).

דער 'שפת אמת' ה' בשבט תרס"ה

דער שול פון דער 'שפת אמת' אין די שטאט גער אין פוילן.

דער הייליגער צדיק דער שפת אמת רבי יהודה אריה לייב אלטר איז געבוירן געווארן אין יאר תר"ז אין די שטאט ווארשע צו זיין פאטער רבי אברהם מרדכי דער בנו בכורו פון דער הייליגער חידושי הרי"ם פון גער.

אין עלטער פון צוויי יאר איז ער געווארן א יתום פון זיין מאמע און אין די עלטער פון ניין יאר איז ער נתייתם געווארן פון זיין טאטע. פון דאן אן איז ער אריבער וואוינען אין שטוב פון זיין זיידע דער בעל חידושי הרי"ם און ער איז נתגדל געווארן בביתו. דער ערציאונג ביים זיידן אין שטוב האט זיין גאנצער לעבן לתורה ולעבודת ה'.

זייענדיג א צוועלעף יעריגע קינד איז דער קאצקער רבי נסתלק געווארן לחיי העולמים. דער רוב פון די קאצקער תלמידים איז אריבער צו די חידושי הרי"ם און ער איז געווארן א רבי פון טויזנטער חסידים. אויך אין יענע יארן האט ער ממשיך געווען צו לערנען מיט זיין זיידע שיעורים אין נגלה ונסתר.

ווען דער חידושי הרי"ם איז נסתלק געווארן איז דער שפת אמת געווען אלט בלויז נינצן יאר און ער האט ממלא מקומו געווען פון זיין זיידע אלץ רב אין די שטאט גער.

פיר יאר שפעטער איז נסתלק געווארן דער רבי פון אלכסנדר רבי חנוך העניך זצוק"ל און אלע חסידים האבן זיך אנגעהויבן מסתוסף זיין בצלו. אין אנהייב האט ער נישט געוואלט אננעמען די הנהגה, אבער נאך אסאך הפצרות האט ער מסכים געווען אנצונעמען די הנהגה. פון ווען ער האט איבערגענומען די שבט הנהגה האבן טויזנטער אידן פון אלע עקן פוילן אנגעהויבן שטראמען קיין גער און זיך געווייקט ביי אים טרונקענדיג מיט דארשט זיינע ווערטער.

אין יאר תרס"ד האט אויסגעבראכן די קריג צווישן רוסלאנד און יאפאן און די אומגעגענט אין פוילן איז געווען אונטער די רוסישע הענט און די רוסן האבן אריינגעשלעפט אין די מיליטער טויזנטער חסידים. מען דערציילט אז בימים ההם פון גרויס צער איז דער שפת אמת געשלאפן אויף די ערד מיט א בלויזע העמד, די העמד איז טאג טעגליך געווען נאס פון טרערן.

פאר מער ווי 35 יאר האט דער שפת אמת געפירט די חסידות ביד רמה. אין די עלטער פון 58 יאר איז ער נסתלק געווארן. מען האט אים געלייגט נעבן זיין זיידע אין די בית העלמין אין גער. נאך זיין פטירה האט מען געדרוקט זיינע חידושים מתוך כתב יד על התורה און על הש"ס אין די טעריע פון ספרים מיט'ן נאמען 'שפת אמת'.